

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De belangrijkste doelstelling is om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de gemeente in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's in de juiste verhouding staan tot de vermogenspositie.

Beleidskader & Verordeningen

- Nota risicomangement Gemeente Binnenmaas (2013)

Onderzoek Rekenkamercommissie

In 2017 heeft de Rekenkamercommissie Hoeksche Waard een onderzoek uit laten voeren naar de toepassing van risicomangement binnen onze gemeente en in de Hoeksche Waard.

Het rapport geeft aan dat de gemeente Binnenmaas de zaken goed op orde heeft en dat naast een aantal aanbevelingen er vooral kansen zijn om het stevige bouwwerk verder te benutten voor sturing en beheersing van alle onderdelen van de gemeente. Hoeksche Waard breed is er inmiddels hoge prioriteit gegeven aan de aanbeveling voor het versterken van de sturing op verbonden partijen. Het risicoprofiel van de verbonden partijen is in samenwerking met de andere gemeenten in de Hoeksche Waard geactualiseerd. Dit risicoprofiel is opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. Daarnaast wordt er uitvoering gegeven aan de wisselwerking van de informatievoorziening tussen de gemeenteraden en verbonden partijen.

Grondexploitaties

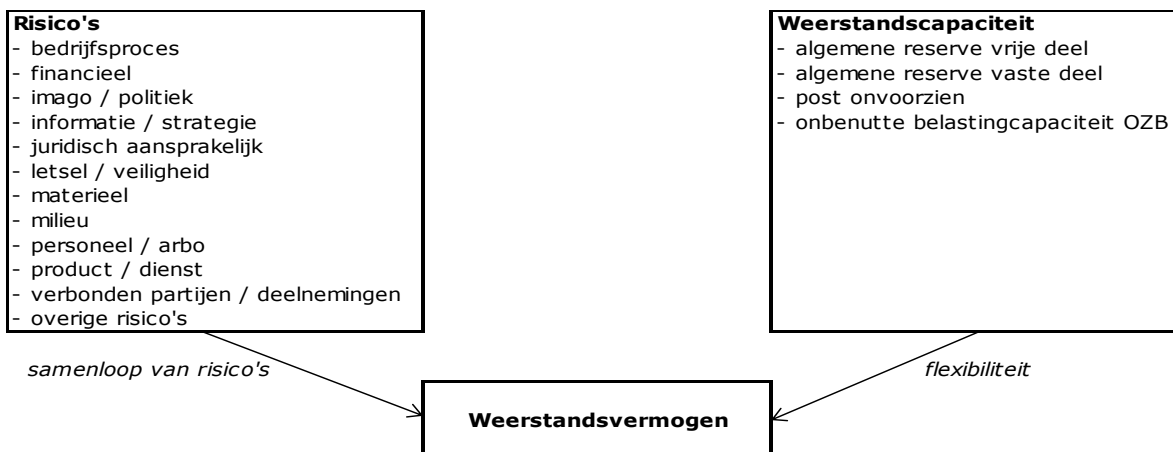
In de Notitie risicomangement is opgenomen dat risico's over grondexploitaties niet worden meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Deze risico's worden gedekt uit de Reserve grondexploitatie. Als de risicobuffer in de Reserve grondexploitatie onvoldoende is om alle risico's in de grondexploitaties op te vangen dan moet ten laste van het algemene weerstandsvermogen een aanvulling in de Reserve grondexploitatie worden gedaan.

Voor een overzicht van risico's over grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en naar het raadsvoorstel van mei 2016 inzake de actualisatie van alle lopende grond- en vastgoedexploitaties.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin een gemeente in staat is deze financiële tegenvallers (risico's) op te vangen zonder dat de normale bedrijfsvoering daardoor wordt aangetast.

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de risico's. Zie volgend schema:

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de omvang van de direct beschikbare financiële middelen om niet geraamde kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid moeten worden aangepast.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit:

- algemene reserve (vaste en vrije deel)
- post onvoorziene uitgaven
- onbenutte belastingcapaciteit OZB (verschil tussen OZB norm ex artikel 12 Financiële Verhoudingswet en onze tarieven)

Dit geeft het volgende beeld voor de beschikbare weerstandscapaciteit:

(Bedragen x €1.000)

Weerstandscapaciteit	2018	2019	2020	2021
<i>Weerstandscapaciteit in exploitatie</i>				
Onvoorzien	30	30	30	30
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	2.548	2.548	2.548	2.548
Totaal in exploitatie	2.578	2.578	2.578	2.578
<i>Weerstandscapaciteit in vermogenssfeer</i>				
Vrije deel algemene reserve	5.265	5.265	5.265	5.265
Vaste deel algemene reserve	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal in vermogenssfeer	10.265	10.265	10.265	10.265
Totale weerstandscapaciteit	12.843	12.843	12.843	12.843

Bij de berekening van de weerstandscapaciteit wordt de stand van de algemene reserve aangehouden overeenkomstig de staat van reserves en voorzieningen per 31 december van de betreffende jaarschijven.

Stille reserves

Naast de bovengenoemde weerstandscapaciteit beschikt de gemeente Binnenmaas ook over de volgende stille reserves:

Aandelen:

(Bedragen x €1.000)

Deelneming	a	b	c	d	e	f	Stille reserve (c-f)*e
	Eigen vermogen op balans x€1.000	Totaal aantal aandelen (geplaatst en deelneming volgestort) x€1.000	Intrinsieke waarde per aandeel (a/b) in EURO	Waarde op balans Binnenmaas x€1.000	Aantal aandelen in bezit Binnenmaas	Waarde per aandeel Binnenmaas (d/e) in EURO	
BNG	4.486.000	55.691	80,55	240	105.495	2,28	8.258
Eneco*	2.866.000	4.971	576,55	0	33.751	0,00	19.459
Stedin**	2.474.000	4.971	497,69	2.380	33.751	70,51	14.418
Evides	496.700	1.850	268,49	1.468	32.356	45,38	7.219
				4.089			49.354

* eigen vermogen uit halfjaar bericht 2017, stille reserve komt hiermee op 19.459.000; de waarde volgens Consultatiedocument 18.255.000

** eigen vermogen uit halfjaar bericht 2017

Gebouwen:

(Bedragen x €1.000)

Gebouw	Adres	WOZ waarde	Boekwaarde	Stille reserve
Huisvesting Gemeentehuis	Sportlaan 22	5.056	2.906	2.150
Huisvesting Buitendienst	Vrouwehuisjesweg 7a	1.049	925	124
Totaal		6.105	3.831	2.274

Bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit worden de stille reserves (totaal €51 miljoen) niet meegenomen omdat wij hier niet direct over kunnen beschikken. De gemeentelijke gebouwen zijn niet direct verkoopbaar en een eventuele verkoop heeft ook gevolgen voor de bedrijfsvoering. De aandelen BNG, Eneco en Evides zijn op dit moment alleen verkoopbaar aan andere aandeelhouders en niet verhandelbaar op de reguliere markt. Tevens dient het dividend van de aandelen als algemeen dekkingsmiddel in de begroting. De aandeelhouders nemen vóór 1 november a.s. een besluit over het houden of het afbouwen van het aandeelhouderschap in Eneco. Wij zijn voornemens om het aandeelhouderschap in Eneco af te bouwen. De raad heeft tegen dit voornemen geen wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

Inventarisatie risico's

Om inzicht in de risico's te verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Het gaat hierbij om de niet begrote of niet gedekte risico's die mogelijk moeten worden opgevangen.

Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld waarbij gebruik is gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem). Met dit programma kunnen risico's systematisch in kaart worden gebracht en over meerdere jaren worden beoordeeld. Door middel van de inventarisatie zijn 14 risico's in beeld gebracht. De inventarisatie van de risico's is een doorlopend proces dat op twee momenten in het jaar wordt geactualiseerd (begroting en jaarrekening). Ten opzichte van de laatste risico-inventarisatie (bij de jaarrekening 2016) hebben zich de volgende mutaties voorgedaan:

Gewijzigde risico's

- Dividend BNG : maximaal gevolg verhoogd van €100.000 naar €128.000
- Dividend Evides : maximaal gevolg verlaagd van €382.000 naar €308.000
- Wethouderspansioen (bijstortingen in de polis): maximaal gevolg verhoogd van €60.000 naar €125.000

Nieuw risico

- Stijgende kosten onkruidbestrijding vanwege wetgeving tot het verplicht toepassen van alternatieve bestrijdingsmiddelen: maximaal gevolg €100.000

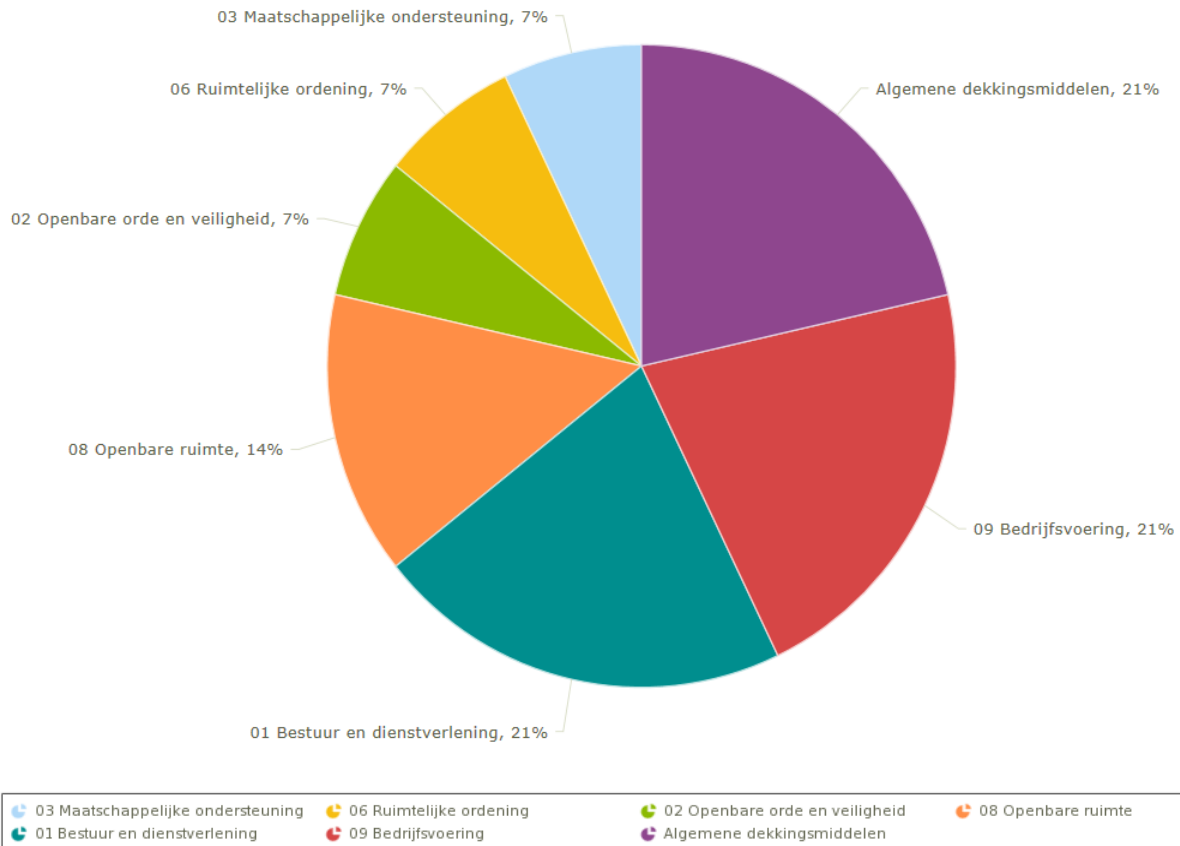
In het volgende overzicht worden alle risico's gepresenteerd:

Risico score	Risico	Gevolg	Bruto Kans	Bruto maximaal gevolg	Maatregelen	Progr.	Jaar
1	Overschrijden van Europese aanbestedingsgrenzen	Door onrechtmatige aanbesteding geen goedkeurende Controleverklaring bij jaarstukken	10%	€ 25.000	Het contractenregister is geactualiseerd. Deze actualisatie heeft voortaan periodiek plaats.	1	2018, 2019, 2020, 2021
5	De Belastingdienst spreekt de gemeente aan in het kader van de Wet ketenaansprakelijkheid	De Belastingdienst vordert de sociale premies bij de gemeente die de "onderaannemer" niet heeft afgedragen	5%	€ 3.200.000	Borgen in contracten.	Bedrijfsvoering	2018, 2019, 2020, 2021
6	Verbonden partijen / gemeenschappelijke regelingen hebben exploitatie tekorten	Bij gemeenschappelijke regelingen is soms sprake van budgetoverschrijdingen. In deze gevallen moet de gemeente een aanvullende bijdrage in het exploitatietekort doen.	30%	€ 250.000	In de uitwerking van de aanbevelingen van de Nota verbonden partijen wordt in regionale samenwerking uitvoering gegeven aan de aanbeveling om het risicomangement op verbonden partijen te verbeteren o.a. door het samenstellen van regionale risicoanalyses. Het risico heeft een algemeen karakter en betreft geen risico voor een specifieke verbonden partij. Jaarlijks worden, in samenwerking met de overige gemeenten in de Hoeksche Waard, de risicoprofielen van de verbonden partijen geactualiseerd.	1	2018, 2019, 2020, 2021
6	Schade als gevolg van een (grootschalig) incident / Vrijkomen van asbest bij brand	Financiële bijdrage voor inzet mensen en middelen; Imagoschade door gezondheidsrisico's en communicatie en politieke schade	30%	€ 250.000	Er is een aansprakelijkheidsprocedure in asbestprocedure opgenomen. De vervuiler betaalt. Dit zorgt wel voor extra kosten in verband met de aansprakelijkheidsstelling en eventuele proceskosten. In een vroeg stadium een adviseur inzetten en een risicoanalyse van de kosten van een incident opmaken.	2	2018, 2019, 2020, 2021
8	Dividend Evides	Minder te ontvangen dividend Evides	25%	€ 308.000		Alg dekm	2018, 2019, 2020, 2021
8	Bezwaar op een aanbestedingsprocedure	Gemeente wordt met een claim geconfronteerd; Gemeente wordt geconfronteerd met een negatief imago	15%	€ 400.000	In de laatste versie van het handboek inkopen en aanbesteden zijn uitvoeringsrichtlijnen opgenomen waarmee risico's worden beperkt.	Bedrijfsvoering	2018, 2019, 2020, 2021
9	Dividend BNG	Minder te ontvangen dividend BNG	50%	€ 128.000		Alg dekm	2018, 2019, 2020, 2021
9	De meerjarenbegroting WIHW bevat een uitgebreide risicoparagraaf. Omdat de reserves moeten worden aangewend om tekorten te dekken, staat de weerbaarheid van de organisatie onder druk.	Extra kosten / bijdrage gemeente om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.	50%	€ 200.000	Opstellen en regionaal bespreken van tussentijdse rapportages, zodat bijsturing mogelijk is. Het uitvoeren van beleid i.v.m. het bevorderen van de uitstroom van Wsw'ers naar de reguliere arbeidsmarkt.	3	2018, 2019, 2020, 2021
10	Door wijziging van wetgeving (2016) is het niet meer toegestaan chemische onkruidbestrijding op verhardingen uit te voeren. Gemeente Binnenmaas voert sindsdien alternatieve bestrijdingsmethoden uit. Met het inzicht wat er nu is verwachten wij dat het huidige budget onvoldoende toereikend is om de vastgestelde beeldkwaliteit te behalen.	Forse toename op de kosten voor onkruidbestrijding op verhardingen.	75%	€ 100.000	Om het vastgestelde beeldkwaliteit van onkruidbestrijding op verhardingen te behalen zal er een hogere frequentie van borstelen, branden en vegen moeten plaatsvinden.	8	2018, 2019, 2020, 2021
10	Dividend Eneco en Stedin	Minder dividend ontvangen van Eneco	25%	€ 715.000		Alg dekm	2018, 2019, 2020, 2021
10	Datalek; het uitlekken van vertrouwelijke informatie door hacken of verkeerd gebruik van systemen.	Claims bij openbaar worden gegevens van burgers en medewerkers; Negatief beeld, gemeente heeft zaken niet op orde	25%	€ 820.000	Informatie beveiligingsbeleid opstellen (regionaal via ISHW) en afspraken maken en naleven	Bedrijfsvoering	2018, 2019, 2020, 2021

Risico score	Risico	Gevolg	Bruto Kans	Bruto maximaal gevolg	Maatregelen	Progr.	Jaar
10	De hoogte van de bij Loyalis verzekerde bedragen kunnen als gevolg van tegenvallende rendementen of door de effecten van de rekenrente onvoldoende zijn om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Daarom bestaat het risico dat er moet worden bijgestort.	Te betalen bijstorting op de verzekeringspolis Wethouderspansioen	75%	€ 125.000		1	2018, 2019, 2020, 2021
12	Verslechtering verhouding inkomsten en uitgaven leges omgevingsvergunningen	Als gevolg van de invoering van de Omgevingswet (en daarmee de tendens van vergunning vooraf naar handhaving/toezicht achteraf) kunnen de opbrengsten sterk dalen.	70%	€ 200.000	Extra monitoring op de inkomsten en uitgaven.	6	2018, 2019, 2020, 2021
15	(Regionale) toename van de essentaksterfte. Hierdoor moeten bomen worden gekapt en nieuwe bomen worden geplant.	De kosten voor boombeheer zullen mogelijk de komende jaren fors toenemen vanwege de vervanging van gekapte bomen (zie ook toelichting paragraaf kapitaalgoederen).	75%	€ 185.000	Eventuele maatregelen hangen af van de ernst van essentaksterfte. Dit kan uiteenlopen van intensieve inspecties tot het kappen van de boom. De eerste ervaringen laten zien dat rond de 60% van het essenbestand besmet is met essentaksterfte waarvan 50% van de besmette bomen gekapt moet worden om de veiligheid te kunnen garanderen.	8	2018, 2019, 2020, 2021
Totaal			€ 6.906.000				

Risicospreiding

Bij alle geïnventariseerde risico's is aangegeven onder welk programma het risico valt. De risicospreiding per programma ziet er als volgt uit:

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd.

Financieel

$x > € 500.000$	1	2			
$€ 250.000 < x < € 500.000$		2			
$€ 125.000 < x < € 250.000$		2	2	1	1
$€ 25.000 < x < € 125.000$					2
$x < € 25.000$	1				
Geen financiële gevolgen					
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de geïnventariseerde risico's en de risicowaardering (kans x financieel gevolg) wordt met behulp van een risicosimulatie bepaald hoeveel middelen nodig zijn om de risico's af te dekken. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag (€6.906.000; zie inventarisatie risico's) niet realistisch is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Het zekerheidspercentage voor de mate van zekerheid waarmee de risico's worden afgedekt is vastgesteld op 90%. De risicosimulatie geeft aan dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt binnen de weerstandscapaciteit.

(Bedragen x €1.000)

Benodigde weerstandscapaciteit	2018	2019	2020	2021
Benodigde Weerstandscapaciteit Algemeen	1.217	1.217	1.219	1.217

Naast de benodigde weerstandscapaciteit voor de algemene organisatierisico's zijn er risico's vanuit de Jeugdhulp ZHZ en voor de vastgoedexploitaties; de laatste zijn opgenomen in de actualisaties van de grond- en vastgoedexploitaties. Zie ook het raadsvoorstel over de actualisatie van de grond- en vastgoedexploitaties van 18 april 2017.

Risico's Serviceorganisatie Jeugd ZHZ

De Service organisatie heeft geen weerstandsvermogen en reserves. Tegenvallers en meevallers ten opzichte van de begroting komen, zoals opgenomen in de Bijdragenverordening SOJ ten laste van de deelnemende gemeenten. Het aandeel van Binnenmaas is berekend op €126.480. Dit bedrag is het resultaat van een risicosimulatie en wordt daarom niet in het risicoprofiel opgenomen, om een dubbele simulatie te voorkomen.

Risico's voor de vastgoedexploitaties

De risico's in de vastgoedexploitaties zijn (zie de laatste actualisatie in het voorjaar 2017):

(Bedragen x €1.000)

Project	Bedrag
Dorpshart Mijnsheerenland	207
Koetsveld Westmaas	0
Totaal	207

Hiermee komt de totaal benodigde weerstandscapaciteit uit op:

(Bedragen x €1.000)

Benodigde weerstandscapaciteit	2018	2019	2020	2021
Benodigde Weerstandscapaciteit Algemeen	1.217	1.217	1.219	1.217
Benodigde Weerstandscapaciteit Jeugdzorg	126	126	126	126
Benodigde Weerstandscapaciteit Vastgoed	207	207	207	207
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	1.551	1.550	1.553	1.550

Ratio weerstandsvermogen

De uiteindelijke beoordeling van het weerstandsvermogen wordt via de volgende ratio berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De ratio ziet er als volgt uit:

(Bedragen x €1.000)

Ratio weerstandsvermogen	2018	2019	2020	2021
Weerstandscapaciteit	12.843	12.843	12.843	12.843
Benodigde weerstandscapaciteit	1.551	1.550	1.553	1.550
Ratio	8,28	8,28	8,27	8,28

In de Notitie Risicomanagement is bepaald dat de ratio tussen de 1,4 en 2,0 (categorie ruim voldoende) dient te zijn. De huidige ratio voldoet ruimschoots aan deze doelstelling.

De minimaal benodigde weerstandscapaciteit om in de categorie ruim voldoende te vallen is 1,4 x de benodigde weerstandscapaciteit:

(Bedragen x €1.000)

Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	2018	2019	2020	2021
Benodigde weerstandscapaciteit	1.551	1.550	1.553	1.550
Ratio minimaal benodigd	* 1,4	* 1,4	* 1,4	* 1,4
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	2.171	2.170	2.174	2.170

Vrij deel algemene reserve

Om te bepalen of het vrije deel van de algemene reserve echt vrij besteedbaar is en er geen claims liggen wordt gekeken naar de volgende punten:

1. Wordt er voor dekking van de geactualiseerde risico's aanspraak gemaakt op het vrije deel van de algemene reserve?
2. Is de hoogte van het vaste deel van de algemene reserve voldoende?

Ad 1. Wordt er voor dekking van de risico's aanspraak gemaakt op het vrije deel van de algemene reserve?

(Bedragen x €1.000)

	2018	2019	2020	2021
Weerstandscapaciteit in exploitatie	2.578	2.578	2.578	2.578
Vaste deel algemene reserve	5.000	5.000	5.000	5.000
Vaste deel weerstandscapaciteit	7.578	7.578	7.578	7.578
Vaste deel weerstandscapaciteit	7.578	7.578	7.578	7.578
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	2.171	2.170	2.174	2.170
Aanspraak op vrije deel weerstandscapaciteit	-	-	-	-

Het vaste deel van de weerstandscapaciteit is hoger dan de minimaal benodigde weerstandscapaciteit. Er wordt hierdoor geen aanspraak gemaakt op het vrije deel van de algemene reserve.

Ad 2. Is de hoogte van het vaste deel van de algemene reserve toereikend?

In de Notitie Risicomanagement is opgenomen dat het vaste deel van de algemene reserve minimaal 10% van het totaal van alle lasten van de begroting (exclusief stortingen in reserves) moet zijn. Het referentiepunt is het begrotingstotaal.

De totale lasten (exclusief stortingen in reserves) van alle programma's in 2018 zijn €59,4 miljoen. Voor 2019, 2020 en 2021 is het totaal van de lasten respectievelijk €50,2, 50,5 en 50,4, miljoen. Gemiddeld is het saldo van de totale lasten €210,5 : 4 jaar = €52 miljoen. Het vaste deel van de algemene reserve moet minimaal €5,2 afgerond 5 miljoen zijn. Het huidige saldo bedraagt €5 miljoen en voldoet aan de 10% eis.

(Bedragen x €1.000)

	2018	2019	2020	2021
Vaste deel algemene reserve	5.000	5.000	5.000	5.000
Benodigd vast deel alg. res (10% begrtotaal)	5.000	5.000	5.000	5.000
Storting vanuit vrije deel algemene reserve	-	-	-	-

Overzicht vrije deel algemene reserve

Na verwerking van bovenstaande punten in de algemene reserve vrije deel volgt het werkelijk vrij besteedbare deel in de algemene reserve

(Bedragen x €1.000)

	2018	2019	2020	2021
Vrij deel algemene reserve saldo 31-12	5.265	5.265	5.265	5.265
1. Aanspraak op vrij deel algemene reserve	0	0	0	0
2. Storting 10% van het begr.totaal tbv alg.res vast deel	0	0	0	0
Daadwerkelijk vrij besteedbaar deel				
Vrij deel algemene reserve	5.265	5.265	5.265	5.265

Indien rekening wordt gehouden met de voorstellen uit het dekkingsplan (paragraaf 1.2.7) én de voorstellen voor de wijzigingen in de reserves (paragraaf 4.4), ziet het saldo van de algemene reserve, vrije deel er als volgt uit:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Saldo 1 januari	5.265	5.097	5.206	5.643
Dekkingsplan	-802	-409	-340	0
Dekkingsreserve afschrijvingen	500	0	0	0
Reserve tijdelijke meeropbrengst precariobelasting	134	518	777	1.036
Saldo 31 december	5.097	5.206	5.643	6.679

Indien rekening wordt gehouden met het gewijzigde saldo van de algemene reserve, vrije deel uit voorgaande tabel, dan ziet de ratio voor het weerstandsvermogen er als volgt uit:

Ratio weerstandsvermogen na dekkingsplan en wijzigingen reserves				
	2018	2019	2020	2021
Weerstandscapaciteit	<u>12.675</u>	<u>12.784</u>	<u>13.221</u>	<u>14.257</u>
Benodigde weerstandscapaciteit	1.551	1.550	1.553	1.550
Ratio	8,17	8,25	8,51	9,20

Juridische procedures

Algemeen

Op dit moment zijn er in totaal vijf beroepszaken aanhangig en in behandeling. Het betreft in alle gevallen bestuursrechtelijke procedures.

Bestuursrechtelijke procedures

Deze vijf zaken zijn allemaal in behandeling bij de rechtbank Rotterdam.

De zaken hebben betrekking op verschillende onderwerpen, zoals een beroepschrift tegen het verlenen van een omgevingsvergunning, tegen een Wob-besluit en tegen het weigeren van een drank- en horecaverunning en exploitatievergunning.

Bij deze rechtszaken blijven de financiële risico's van de gemeente nagenoeg beperkt tot het eventueel moeten vergoeden van de proceskosten en het griffierecht. De bedragen hiervoor zijn echter niet op voorhand aan te geven. Met de gegrondverklaring van een door een derde ingesteld (hoger) beroep staat veelal ook de onrechtmatigheid van een besluit vast. Dit zou vervolgens kunnen leiden tot een schadeclaim wegens een onrechtmatig besluit. Indien hiervan sprake is zal de schadeclaim via de verzekering worden afgehandeld.

Basisset financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een uniforme basisset met vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen.

Voordat het samenvattend overzicht wordt gegeven wordt eerst ingegaan op het beeld van de structurele exploitatieruimte.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft een beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting en de rekening en geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en wordt uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

(Bedragen x €1.000)

Structurele Exploitatieruimte		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	Totale structurele lasten	54.353	49.796	58.320	49.429	49.883	50.108
B	Totale structurele baten	56.300	49.121	57.569	50.378	50.547	50.806
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	736	384	1.011	1.573	1.820	2.152
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.211	783	1.368	983	1.453	1.559
E	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	57.548	50.927	58.145	50.378	50.547	50.806
Structurele exploitatieruimte							
((B-A)+(D-C))/(E) x 100%		4,21%	-0,54%	-0,68%	0,71%	0,59%	0,21%

De ruimte is berekend op basis van de cijfers in de primaire begroting 2018. Het resultaat daarvan is niet toereikend. Indien rekening wordt gehouden met de effecten van de 1^e begrotingswijziging ontstaat een ander, positiever beeld:

(Bedragen x €1.000)

Structurele Exploitatieruimte		Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Totale structurele lasten	54.353	49.796	58.847	49.749	50.036	49.835
B	Totale structurele baten	56.300	49.121	58.874	50.983	50.987	50.662
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	736	384	929	1.470	1.717	2.049
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.211	783	1.447	1.062	1.532	1.638
E	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	57.548	50.927	58.217	50.429	50.498	50.663
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%		4,21%	-0,54%	0,94%	1,64%	1,52%	0,82%

Samenvatting basisset financiële kengetallen

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de basisset aan financiële kengetallen dat in de paragraaf weerstandsvermogen moet worden opgenomen. De verschillende kengetallen zijn in diverse paragrafen met een nadere toelichting opgenomen (zie in eerste kolom van onderstaande tabel voor de betreffende paragraaf).

§	Begroting 2018 Kengetallen:	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
3.4	Netto Schuldquote	32,46%	57,33%	47,89%	50,79%	46,31%	40,89%
	Netto Schuldquote gecorrigeerd						
3.4	voor alle verstrekte leningen	23,53%	48,11%	40,06%	41,98%	37,76%	32,62%
3.4	Solvabiliteitsratio	59,31%	50,46%	52,25%	54,30%	56,26%	59,08%
3.2	Structurele Exploitatieruimte	0,84%	-0,75%	0,94%	1,64%	1,52%	0,82%
3.7	Grondexploitatie	14,99%	10,88%	9,35%	0,00%	0,00%	0,00%
3.1	Belastingcapaciteit	79,05%	70,12%	70,68%	73,44%	73,44%	73,44%

Sturing met financiële kengetallen

De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente. De afzonderlijke kengetallen zeggen echter weinig over de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien om een goed beeld te krijgen.

In het algemeen geldt dat een hoge schuld, structurele lasten die hoger zijn dan de structurele baten en hoge woonlasten de ruimte tot financiële bijsturing beperken. Heeft een gemeente geen of weinig schulden, een goed gevulde bankrekening en zijn de baten vrijwel ieder jaar even hoog of iets hoger dan de lasten, dan staat een gemeente er over het algemeen goed voor.

Met behulp van de vijf financiële kengetallen, die betrekking hebben op de balans en de begroting kan een goed overall beeld worden geschetst van de financiële positie van de gemeente. Vanuit het overall beeld kunnen eventuele aandachtspunten aanleiding zijn tot het treffen van maatregelen.

Het ministerie van BZK heeft een infographic gemaakt die de samenhang van de financiële kengetallen duidelijk maakt. Deze infographic is op de volgende pagina opgenomen:

Tabel normen en signaleringswaarden

Voor de financiële kengetallen heeft de VNG normen opgesteld, tevens heeft de provincie ZHZ signaleringswaarden opgesteld. De financiële kengetallen van onze gemeente ten opzichte van deze normen en signaleringswaarden zijn in onderstaande tabellen opgenomen:

§	Begroting 2018 Kengetallen:	Normen VNG			Rek.	Begr.	Begr.	Begr.	Begr.	Begr.
		voldoende	matig	onvoldoende	2016	2017	2018	2019	2020	2021
3.4	Netto Schuldquote	<100%	100-130%	>130%	32,46%	57,33%	47,89%	50,79%	46,31%	40,89%
3.4	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<100%	100-130%	>130%	23,53%	48,11%	40,06%	41,98%	37,76%	32,62%
3.4	Solvabiliteitsratio	>50%	30 - 50%	<30%	59,31%	50,46%	52,25%	54,30%	56,26%	59,08%
3.2	Structurele Exploitatieruimte	>0,6%	0-0,6%	<0%	0,84%	-0,75%	0,94%	1,64%	1,52%	0,82%
3.7	Grondexploitatie	<50%	50-100%	>100%	14,99%	10,88%	9,35%	0,00%	0,00%	0,00%
3.1	Belastingcapaciteit	<100%	100-120%	>120%	79,05%	70,12%	70,68%	73,44%	73,44%	73,44%

§	Begroting 2018 Kengetallen:	Signaleringswaarden Provincie			Rek.	Begr.	Begr.	Begr.	Begr.	Begr.
		minst risico	neutraal	meest risico	2016	2017	2018	2019	2020	2021
3.4	Netto Schuldquote	<90%	90-130%	>130%	32,46%	57,33%	47,89%	50,79%	46,31%	40,89%
3.4	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	23,53%	48,11%	40,06%	41,98%	37,76%	32,62%
3.4	Solvabiliteitsratio	>50%	20 - 50%	<20%	59,31%	50,46%	52,25%	54,30%	56,26%	59,08%
3.2	Structurele Exploitatieruimte	>0%	= 0%	<0%	0,84%	-0,75%	0,94%	1,64%	1,52%	0,82%
3.7	Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	14,99%	10,88%	9,35%	0,00%	0,00%	0,00%
3.1	Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	79,05%	70,12%	70,68%	73,44%	73,44%	73,44%

Financiële positie Binnenmaas

Op basis van de uitkomsten van de financiële kengetallen en de weerstandsratio (8,28) wordt geconcludeerd dat de financiële positie van onze gemeente ruim voldoende tot goed is. De gemeente beschikt over een groot eigen vermogen, onze schuldenlast is relatief laag, er is voldoende vermogen om aan onze financiële verplichtingen te kunnen voldoen en er is ruimte voor eventuele verhogingen van eigen belastingen. Het aandeel van de grondexploitaties op onze totale begroting is klein. Verder is de structurele exploitatieruimte 2018-2021 positief. Het beeld dat uit de basisset van kengetallen volgt laat geen bijzondere aandachtspunten zien. Het treffen van maatregelen is dus niet van toepassing.